

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Komite Levekår		
Formannskapet		
Kommunestyret		

Tilsyn med stedlig salg av tobakksvarer mv. fra 1.januar 2018

Rådmannens forslag til vedtak/innstilling:

Kommunens utgifter i forbindelse med ordningen dekkes gjennom et årlig tilsynsgebyr.

Salgssteder for tobakksvarer og tobakkssurrogater til forbruker på kr. 4.500,- pr. år.
Midlertidige salgssteder kan tilsynsmyndigheten kreve en årlig tilsynsavgift på kr. 1.200,-.

Vedlegg:

Lov av 09.03.1973 nr. 14 Lov om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven) kap.2

Saksopplysninger:

Stjørdal kommune har fra 1. januar 2018 innført tilsyn med registrerte salgssteder av tobakksvarer mv. Tilsynsplikten og en ny registreringsordning for salg av tobakksvarer mv. ble vedtatt i Stortinget den 21.juni 2017, og bestemmelsene om ordningen er tatt inn i tobakksskadeloven kapitel 2.

Ordningen innebærer at kommunene skal føre tilsyn med registrerte salgssteder av tobakksvarer og tobakkssurrogater (f.eks. e-sigaretter) i kommunen. Det er særlig viktig at kommunene fører tilsyn med at slike varer ikke selges til mindreårige. Kommunen skal ikke føre tilsyn med nettsalg og grossister.

Det er fastsatt en forskrift som blant annet regulerer kravene knyttet til kommunenes tilsyn. Forskrift om registrering og tilsyn med salg av tobakksvarer mv. etter 1.januar 2018 uten registrering i Tobakkssalgsregisteret.

Det nye nasjonale Tobakkssalgsregisteret ble tilgjengelig på tbr. Helsedirektoratet.no fra 1.november 2017. Tobakkssalgsregisteret gir kommunene en oversikt over salgssteder som kan selge slike varer og hvordan kommunen kan føre tilsyn. Tobakkssalgsregisteret er offentlig, som innebærer at enhver kan søke i registeret. Kommunen kan f.eks. søke på bestemte virksomheter eller alle salgssteder i sin kommune.

Stjørdal Kommunes tilsynsansvar

Stjørdal kommunen skal føre tilsyn med at registrerte detaljister overholder følgende bestemmelser i tobakksskadeloven

- ❖ Salg av tobakksvarer (aldersgrense, selvbetjening, gratisutdeling og rabatt), §§17-21.
- ❖ Reklameforbudet (inkl. sponing og oppstillingsforbudet), §§ 22-24.
- ❖ Krav til merking og utforming av tobakksvarer (standardiserte pakninger, helseadvarsler, minstestørrelser), §§ 30-33.
- ❖ Forbud mot salg av tobakksvarer/-surrogater som ikke er lovlig importert eller kjøpt fra registrert grossist, § 4 tredje ledd.
- ❖ Salg i strid med salgsforbud § 9
- ❖ Krav til internkontroll § 5
- ❖ Forbud mot enkelte produktkategorier, § 42

Flere av bestemmelsene gjelder både tobakksvarer og tobakkssurrogater, og noen bestemmelser omfatter kun tobakksvarer.

Kontroll av utsalgssteder i Stjørdal kommune

I henhold til «Lov om vern mot tobakksskader» skal det føres tilsyn av utsalgsstedene. Det skal gjennomføres to ganger så mange kontroller som antall utsalgssteder og minimum en per salgssted.

Kontroller vil bli utført av en ekstern leverandør av kontrolltjenester, og vil bli gjennomført i henhold til loven. Leverandøren vil stå for opplæring av sine kontrollører og dokumenterer dette. Stjørdal kommune har inngått avtale med Securitas AS for gjennomføring av kontroller.

Det vil bli jevnlig gjennomgang av hvilke salgssteder som bør ha en eller flere kontroller, men totalt antall kontroller per år skal ikke overstige kravet til to ganger så mange kontroller som antall utsalgssteder.

I følge Helsedirektoratet sitt tobakkssalg- og bevillingsregister er det i Stjørdal kommune pr. 12.02.2018 registrert 23 utsalgssteder.

Sanksjoner:

Tilsynsmyndighetene kan pålegge retting og tvangsmulkt etter tobakksskadeloven § 8 eller gi salgsforbud etter tobakksskadeloven § 9.

Politiet kan også ilegge bøter for ulovlig salg, jf. tobakksskadeloven § 44.

Registrering i Tobakkssalgsregisteret kan ikke inndras, da ordningen ikke er en tillatelsesordning. Salgsforbudet er ikke et tilbakekall av tillatelse, men et vedtak om at aktivitet ikke kan utøves for en viss periode.

Ved vurderingen av om det skal ilegges salgsforbud, og for hvor lenge, kan det blant annet legges vekt på type overtredelser, overtredelsens grovhet, om virksomheten kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet, jf. forskriften § 23.

Det er ikke innført standardiserte reaksjoner for ulike overtredelser, slik som er gjort for brudd på alkoholloven.

Tilsynsavgift fra salgssteder tobakksvarer og surrogater

Kommune kan kreve en årlig tilsynsavgift fra salgssteder til dekning av sine kostnader med tilsynsoppgaver etter § 7 første ledd. Ordningen er utformet etter selvkostprinsippet. Dette innebærer at avgiften skal dekke utgiftene fullt ut, men ikke innebære en ekstra inntektskilde ut over dette for tilsynsmyndighetene.

Det legges opp til innføring av en tilsynsavgift for å finansiere kommunens kostnader med slikt tilsyn.

- ❖ Salgssteder for tobakksvarer og tobakksurrogater til forbruker på kr. 4.500,-.
- ❖ Midlertidige salgssteder kan tilsynsmyndigheten kreve en årlig tilsynsavgift på kr. 1.200,-

Dette innebærer at tilsynsmyndigheten skal få dekket tilsyns- og saksbehandlingskostnader.

Tilsyns- og saksbehandlingskostnader vil omfatte forberedelse av tilsyn, gjennomføring av selve tilsynet og eventuelle etterfølgende saksbehandling, som å fatte vedtak og behandle eventuelle klagesaker. Avgiften skal gjenspeile de faktiske kostnadene tilsynsmyndigheten har med de ulike elementene i ordningen.

Vurdering:

Ordningen med en kommunal registrering- og tilsynsordning med salgssteder for tobakksvarer og e-sigaretter vil gi merutgifter for Stjørdal kommune. Overtredelser av aldersgrensebestemmelsene vil være vanskeligere og mer tidkrevende å avdekke sammenlignet med brudd på øvrige bestemmelser i tobakkskadeloven. Kontrollene innebærer at det blir en økning i det totale antall tilsyn for kommunen. Det legges til grunn at Stjørdal kommunen, der det er hensiktsmessig, samkjører tilsynene med alkohol – og tobakksområdet. Når det gjelder e-sigaretter, er det uvisst hvor stor utbredelse salget vil få, men det antas at det primært vil selges i samme salgssteder som tobakksvarer i tillegg til eventuelle spesialforretninger.

Stjørdal kommunes kostnader ved tilsyn skal finansieres av de virksomheter som omfattes av ordningen. Kommunens utgifter i forbindelse med ordningen foreslås dekket gjennom et årlig tilsynsgebyr fra de steder som selger tobakksvarer etter loven.